

265 254
Ровенська обл.
Корецький район
с. Світанок
Чвора М.

С. 1

Газета «Сільські вісті» просить написати про голод 1933 р. людей, які були очевидцями того страшного лиха.

Я тоді ходила в 5 клас тому добре запам'яталися події голоду. Учнів відвідувало школу мало. В класі було 7-8 осіб. Були усі худі, виснажені, не гралися, не бігали і ніколи не сміялися.

Це було в селі Шкурупії, Решетилівського району, Полтавської області. Біля села, серед красивої природи був хутірець Мини. Кругом луки, левада, лози. Весною попід хутором ішла тала вода і заливала рівнину. У теплій воді водилося багато жаб. Люди бродили по воді, наколювали на дроти жаб і використовували їх у їжу. Їли все: лободу, кінський щавель, козельки, різну траву - булаву. Їли листи берестка, липи, вишні. З Миргородської шелухи (з проса) пекли млинці. Люди зовсім стощали, падали від вітру. Почало багато мерти. Спочатку опухали ноги. Вони блищали як скло. На них появлялися водянки-пузирі як ото появляються як обпечеш тіло. Тільки пузирі великі. Лопали, по тілі текла вода. Людина гнила.

С. 2

Кров була не червона, а розовенька водичка. Так опухало і обличчя. І так приближалась до людини смерть. Почалося масове вимирання людей.

Отож, на цьому хуторі Мини жив Блоха Грицько Павлович. У нього була велика сім'я: 7 дітей. Коли вже продуктів було обмаль то давали їсти тільки найстаршому сину Миколі і самі їли. Решта дітей опухли і згинули. Коли умер у їх хлопчик років 9 я з мамою пішли на похорон. Той лежав на лавці, а два менші хлопчики стоять пухлі біля печі. Батько їх на них виругався і сказав умирайте скоріше то хоч повкидаю в одну яму. На другий день і ті два хлопчики померли. Сам Грицько був уже пухлий і у водянках.

Так померла Грицькова мати, є її дочка Марфа і онук Андрушка, якому було три роки. А жили вони через сніи з Грицьком. Однажди я зайшла до їх. Андрушка лежав з відкритим животом і пескливим голосом, ледве чутним просив їсти: ї-ї-ї-їсти хочу. Але йому ніхто нічого не давав. Почали луццати в нього кишки: тресь-трісь трісь! Бачу потекло щось попід виснаженою шкірою щось чорне-чорне (трава).

С. 3

Андрушка умер.

Останньою померла мати Грицька. Грицько уже лазив на чотирбох. Отож накинув віршовку собі на плечі, другим кінцем прив'язав за ногу матір і так тяг до ями. Зарив і коліна було видно. Вижив Грицько із своєю жінкою і син Микола. Напишу ще про одну таку сім'ю: Шкурупія Антона. Був він середняк. У нього влада забрала все. Навіть із хати. Жінка умерла з горя. Почався голод. Організовували якісь бригади. Ходили по хатах і забирали під чисту усі продукти. Стоїть миска квасолі - беруть, це лишки говорили. Оббирали людей до чиста. Так от у цього Антона двоє дітей Галя і Панько пішли по світу. Попали в детдом і зараз живуть. Остався один Антон. Опух з голоду. Ще не розвиднилося, ще ми всі спимо, а він уже іде до нас до хати і просить їсти: дай, дай хоч що небусть. Он щось стоїть у горшку. А може он у тому що є. А що ж даси як і у нас небуло нічого! Поплентався з хати. За сараєм упав і кончився. Чула, що на станції Решетилівка зловили жінку що продавала

С. 4

холодець з людськими ногтями. Значить було людоїдство. Її забрала міліція.

Особливо багато померло людей перед жнивими. Люди кинулися красти. Крали все їстівне що тільки попадалося під руку. От появилася в житі по пів зернини в колоску. Люди двинулися красти на колгоспні ниви. Поїхали вершники - охоранники. Ловили людей, били батогами. Крали вдень і вночі. Напишу про одну жінку Ганю років 50. Піймали єї з ворочком колосків. Повезли в міліцію. Судили і в районній газеті надрукували що присудили к растрелу.

Напишу і про свою сім'ю. Батько Блоха Яким П., був пухлий, мати теж. Нас було 4 дівчат. Вижили тільки дякуючи матері, що замкнула соняшники, кабачки і мішок пшениці в скриню. На день мололи на жорнах стакан пшениці і засипали на 10 л води. Туди трави і варили бурду. Ще на день ділила по 1 стакану соняшників. А

перед самими жнивами осмалили барана і поїли і кишки. Якщо де уколиш пальця то виступала розова водичка. Кров зголодала і перетворилася у воду.

С. 5

3).

А було ще і так. Недалекий наш сусід пішов накрав колосків у колгоспі. Намняв у руках жита і зварив у горщику. Сів і все з'їв. Вночі жито розпухло в животі, порвало кишки і він умер.

А це добавок до написаного.

Голод 33 року.

І була тяжка година
Пухла мати і дитина
Голод всім так дошкулив
Людей в землю положив.
 Положив він міліони
 Всіх безвинних громадян
 Тих що вік любили землю
 Плуг колгоспу несли як!
Й був всім другий розряд
Йди, роби, бери наряд!
Конюх ланкова чи жнець
Стали красти накінець.
 Всі голодні із сапами
 Всіяли бурякові лани
 Дві галушки черпак води
 Всі біжать за них туди.
Ще і хліб коли давали
З бурякового насіння
Хто прополе цілий день
100 грамівий кусок цей.

С. 6

Хочеш вір, а хочеш ні

Було так у тії дні.

Думаю що дещо корисне ви виберете для своїх документів з цього написаного.

Моє прізвище Чвора Меланія Якимівна.

Проживає зараз по адресу:

Ровенська обл.,
Корецький район,
с. Світанок

Прошу мого прізвища не вказувати.